

Sygn. akt II CSKP 22/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorzczak

SSN Karol Weitz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa P. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego
Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.
przeciwko A. B.

o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 11 marca 2022 r.,
skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 25 października 2018 r., sygn. akt X Ga (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania
i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 lutego 2018 r. Sąd Rejonowy w R. w sprawie z powództwa P. Niestandardyzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. przeciwko A. B. i B. B. o zapłatę umorzył postępowanie wobec pozwanej B. B. w całości, umorzył postępowanie wobec pozwanego A. B. w zakresie kwoty 4.550 00 zł należności głównej, oddalił powództwo wobec A. B. w pozostałym zakresie i rozstrzygnął o kosztach procesu.

Sąd ustalił, że 11 grudnia 2008 r. pozwany A. B. zawarł z Bankiem [...] Spółką Akcyjną w W. (dalej „[...]”) umowę o kredyt na działalność gospodarczą, na mocy której [...] udzielił mu kredytu w kwocie 50.000.00 zł oprocentowanego według zmiennej stawki WIBOR, powiększonej o 6.5 pkt procentowego. Kredyt przeterminowany miał być oprocentowany według stawki odpowiadającej trzykrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP. Kredyt miał być spłacany w miesięcznych ratach w okresie od stycznia 2009 r. do grudnia 2013 r. Bankowym tytułem egzekucyjnym z dnia 8 marca 2011 r. [...] stwierdził zadłużenie pozwanego z tytułu umowy kredytu na kwotę 42 463,79 stanowiącą należność główną z odsetkami. Postanowieniem z dnia 29 marca 2011 r. tytułowi temu została nadana sądownie klauzula wykonalności. Postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi zostało umorzone z powodu bezskuteczności na mocy postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R. z dnia 5 grudnia 2013 r. W dniu 25 czerwca 2013 r. W. zawarł z powodem umowę sprzedaży wierzytelności w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi, na mocy której [...] dokonał na rzecz powoda sprzedaży wierzytelności określonych w załącznikach nr 2 i 3. Załączniki nr 2 i 3 nie zawierają żadnej treści - stanowią puste karty. Pozwany zwracał się do powoda o umorzenie części zadłużenia w piśmie z dnia 18 grudnia 2012 r. W dniu 5 grudnia 2014 r. powód zawarł z pozwanym ugodę, na mocy której uznał wierzytelność w kwocie 48 486,48 zł z odsetkami umownymi w wysokości 8% z tytułu umowy kredytowej zawartej z [...], co do której to wierzytelności powód oświadczył, że ją nabył. Pozwany zobowiązał się do spłaty zadłużenia w miesięcznych ratach. Powód zastrzegł możliwość wypowiedzenia ugody na wypadek opóźnienia w płatności dwóch pełnych rat. Po upływie 7-dniowego okresu wypowiedzenia cała pozostała należność stawała się natychmiast wymagalna. Odsetki za opóźnienie powód zastrzegł w wysokości czterokrotności stopy kredytu

lombardowego NBP. Pismem z dnia 13 sierpnia 2015 r. powód wypowiedział pozwanemu ugode z powodu braku zapłaty czterech rat. Pismem z dnia 26 października 2015 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 50 291,21 zł z tytułu niespłaconych rat ugody. Sąd pierwszej instancji wskazał, że postępowanie co do pozwanego w zakresie kwoty 4 550 00 zł oraz co do pozwanej w całości należało umorzyć zgodnie z art. 355 § 1 k.p.c. w związku z art. 203 k.p.c. W pozostałym zakresie w ocenie Sądu pierwszej instancji powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Powód, mimo spoczywającego na nim ciężaru dowodu (art. 6 k.c.) i obowiązku dowodzenia swoich twierdzeń zgodnie z art. 232 k.p.c., nie wykazał zasadności oraz wysokości roszczenia. Wywodził swoje roszczenie z umowy bankowej zawartej przez pozwanego, wskazując, że swoją wierzytelność nabył. Jednak według Sądu pierwszej instancji powód nie wykazał, iż jest legitymowany czynnie do występowania w niniejszej sprawie Z przedłożonej umowy cesji nie wynika, że wierzytelność wynikająca z umowy z W. została objęta umową pomiędzy powodem a W., takie stwierdzenie nie zostało bowiem zawarte ani w treści samej umowy, ani w treści załączników nr 2 i 3, które miały zawierać wykaz wierzytelności, lecz obejmowały jedynie puste karty. Jednocześnie mimo formalnego dopuszczenia dowodów Sąd nie dał wiary przedłożonym przez powoda wyciągom z listy wierzytelności zarówno w formie elektronicznej, jak i pisemnej. Według Sądu słuszne były zarzuty pozwanych, że wyciąg w formie elektronicznej nie zawierał podpisu i stanowił jedynie tabelę sporządzoną na potrzeby postępowania. Wyciąg w formie pisemnej nie wskazywał natomiast związku z roszczeniem dochodzonym przeciwko pozwanemu, W treści wyciągu nie widniało bowiem imię i nazwisko pozwanego i nie zostało ono przyporządkowane do żadnej wierzytelności banku. Tym samym dokumenty te nie świadczą o objęciu umową cesji wierzytelności dochodzonej przeciwko pozwanemu. Sąd Rejonowy podniósł, że wobec przedłożenia przez powoda wyciągów: elektronicznego i pisemnego o różnej treści oraz w związku z przedłożeniem umowy cesji z załącznikami o pustych kartach (na których zgodnie z umową miał się znajdować wykaz wierzytelności) sąd zobowiązał powoda na podstawie art. 129 § 4 k.p.c. w związku z art. 248 k.p.c. do złożenia oryginału załącznika w terminie 14 dni pod rygorem przyjęcia, że oryginał tego dokumentu nie istnieje. Zakreślony termin upłynął

bezsukutecznie, wobec czego Sąd Rejonowy uznał, że wymieniony dokument w rzeczywistości nie istnieje. W efekcie ocenił, że powód nie wykazał legitymacji do występowania w sprawie w charakterze powoda, tj. nie wykazał, że łączy go z pozwanym jakikolwiek stosunek prawny, a w szczególności, że dochodzona wierzytelność została przez niego nabyta w drodze przelewu zgodnie z art. 509 k.c. Sąd pierwszej instancji wskazał, że pozostałe wnioski dowodowe należało oddalić, bowiem nie stwierdzały one okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Apelację od wyroku z dnia 21 lutego 2018 r. wniósł powód. Sąd Okręgowy w G. uwzględniając apelację, wyrokiem z dnia 25 października 2018 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego A. B. na rzecz powoda kwotę 50 494,84 zł. Powołując się na ogólne reguły rozkładu ciężaru dowodu Sąd Okręgowy uznał, że powód sprostą temu ciężarowi w zakresie okoliczności decydujących o zasadności jego roszczenia. Na podstawie akt sprawy i dokumentów zebranych w pierwszej instancji Sąd doszedł do przekonania, że powództwo należało uwzględnić w całości. Według Sądu Okręgowego Sąd pierwszej instancji wydał zaskarżony wyrok z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów, przykładając niemal wyłącznie wagę do dokumentów przedstawionych przez powoda w postaci wydruków komputerowych wyciągów z listy wierzytelności, którym nie dał wiary bez wzięcia pod uwagę dalszych dokumentów przedstawionych przez powoda w postaci wniosku pozwanego o umorzenie zadłużenia i następnie ugody z dnia 5 grudnia 2014 r.) w której pozwany uznał wierzytelność w kwocie 48 486,48 zł z odsetkami umownymi w wysokości 8% i zobowiązał się do jej spłaty w ratach. Te dalsze dokumenty świadczą dobitnie o istnieniu zadłużenia pozwanego w kwocie dochodzonej pozwem.

Według Sądu Okręgowego przedstawione przez powoda dowody są wystarczające do przyjęcia istnienia po jego stronie legitymacji czynnej do dochodzenia spornego roszczenia. Załączone przez niego wydruki komputerowe, wskazujące na wysokość wierzytelności i osobę dłużnika, stanowią dowód na mocy art. 308 k.p.c., uwiarygodniony za pośrednictwem dalszych wymienionych powyżej dowodów. Z tych względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok i uwzględnił powództwo na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo

bankowe, określającego istotę i obowiązki wynikające z umowy kredytu bankowego, w związku z art. 509 k.c.

Skargę kasacyjną od wyroku z dnia 25 października 2018 r. złożył pozwany A. b.. Zarzucił naruszenie art. 6 i art. 118 k.c. oraz art. 118 w zw. z art. 120 i art. 123 k.c., art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo Bankowe w związku z art. 509 k.c. art. 386 § 4 w związku z art. 382 k.p.c., art. 231 w związku z art. 382 i z art. 233 k.p.c. Na tej podstawie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kluczowe znaczenie dla oceny zasadności skargi kasacyjnej miał zarzut naruszenia art. 386 § 4 w związku z art. 382 k.p.c., i art. 118 k.c. oraz art. 118 w zw. z art. 120 i art. 123 k.c. Pozwany podnosząc te zarzuty wskazał, że Sąd drugiej instancji rozstrzygnął sprawę bez rozpoznania zarzutów strony pozwanej i bez analizy materiału procesowego pod kątem zasadności, wysokości i wymagalności żądań pozwu, ograniczając się do analizy kwestii legitymacji czynnej powoda. Pozwany zarzucił również, że sąd drugiej instancji bezzasadnie pominął rozpoznanie podnoszonego przezeń w toku całego postępowania zarzutu przedawnienia roszczeń objętych pozwem, co skutkowało naruszeniem art. 118 k.c. oraz art. 118 w zw. z art. 120 i art. 123 k.c. przez ich nieuzasadnione niezastosowanie.

Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), wobec czego podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Podstawę skargi kasacyjnej może stanowić zarzut naruszenia art. 382 k.p.c., jeżeli Sąd drugiej instancji bezpodstawnie pominął część zebranego w sprawie materiału procesowego i mogło to mieć istotny wpływ na wynik sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 1999 r., II CKN 100/98, OSNC 1999, Nr 9, poz. 146, oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2013 r., II CSK 634/12, OSNC-ZD 2014, Nr 3, poz. 54, i z dnia 1 grudnia 2016 r., I PK 241/15, nie publ.). Przykładem takiego pominięcia skutkującego naruszeniem art. 382 k.p.c. jest

nierozpoznanie podniesionego przez stronę zarzutu przedawnienia dochodzonej wierzytelności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2018 r. II CSK 481/17 nie publ.). Z akt sprawy wynika, że pozwany w toku postępowania podniósł zarzut przedawnienia najpierw w odpowiedzi na pozew, a następnie na rozprawie w pierwszej instancji w dniu 21 lutego 2018 i kolejny raz podtrzymał ten zarzut w odpowiedzi na apelację, Sąd Okręgowy zmieniając zaskarżony apelacją wyrok Sądu pierwszej instancji nie odniósł się w ogóle do zarzutu przedawnienia. W ten sposób dopuścił się naruszenia art. 382 k.p.c. Było to uchybienie, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Nierozpoznanie zarzutu przedawnienia przez Sąd drugiej instancji, skutkuje ponadto tym, że nie można odeprzeć kasacyjnego zarzutu naruszenia art. 118 k.c. oraz art. 118 w zw. z art. 120 i art. 123 k.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze oraz art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c., orzekł jak w sentencji.